

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษานี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความเครียดในงานและการจัดการความเครียดของพยาบาลวิชาชีพและพยาบาลเทคนิค โรงพยาบาลสมเด็จพระปิ่นเกล้า ซึ่งกลุ่มตัวอย่างของการศึกษานี้ไม่มีการสุ่มตัวอย่าง ศึกษาทั้งหมดจำนวน 683 คน ได้รับความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามจำนวน 619 คน คิดเป็นร้อยละ 90.6 โดยการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลแบ่งเป็น 4 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 การตอบกลับของข้อมูล

ส่วนที่ 2 ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มประชากร

ปัจจัยส่วนบุคคล

ปัจจัยด้านสุขภาพ

ปัจจัยด้านครอบครัวและเศรษฐกิจ

ปัจจัยด้านสังคม

ปัจจัยด้านงาน

ส่วนที่ 3 การหาระดับความเครียดในงานและการจัดการความเครียดของพยาบาลวิชาชีพและพยาบาลเทคนิค โรงพยาบาลสมเด็จพระปิ่นเกล้า

ส่วนที่ 4 การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างระดับความเครียดในงานกับปัจจัยด้านบุคคลและปัจจัยที่ส่งผลให้เกิดความเครียดในงานของพยาบาลวิชาชีพและพยาบาลเทคนิคโรงพยาบาลสมเด็จพระปิ่นเกล้า

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ส่วนที่ 1 การตอบกลับของข้อมูล

จำนวนตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาจำนวน 683 คน ได้ได้รับความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามจำนวน 619 คน ร้อยละ 90.6 โดยมีการตอบกลับจากทุกหน่วยงานในโรงพยาบาลสมเด็จพระปิ่นเกล้า จากกลุ่มตัวอย่าง หน่วยงานห้องตรวจโรคฉุกเฉินมีการตอบกลับมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 100.0 รองลงมาคือกองการพยาบาล ร้อยละ 94.3 และหน่วยงานที่มีการตอบกลับข้อมูลน้อยที่สุดคือกองสูตินรีเวชกรรม ร้อยละ 74.5 ดังแสดงในตารางที่ 4.1

ตารางที่ 4.1 แสดงจำนวนและร้อยละการตอบกลับแบบสอบถาม จำแนกตามหน่วยงาน

หน่วยงาน	จำนวนข้อมูลที่ส่งไป	จำนวนข้อมูลที่ตอบกลับ	ร้อยละ
ห้องตรวจโรคฉุกเฉิน	33	33	100.0
กองการพยาบาล	335	316	94.3
กองจักษุกรรม	13	12	92.3
กองโสต ศอ นาสิกกรรม	11	10	90.9
กองอายุรกรรม	58	51	87.9
กองศัลยกรรม	127	111	87.4
กองกุมารเวชกรรม	59	51	86.4
กองสูตินรีเวชกรรม	47	35	74.5
รวม	683	619	90.6

จากการตอบกลับแบบสอบถามของพยาบาลวิชาชีพและพยาบาลเทคนิคของโรงพยาบาลสมเด็จพระปิ่นเกล้า จำนวน 619 ชุด พบว่า พยาบาลเทคนิคมีการตอบกลับแบบสอบถาม ร้อยละ 92.9 พยาบาลวิชาชีพที่ตอบกลับแบบสอบถาม ร้อยละ 89.2 พยาบาลวิชาชีพที่ตอบกลับแบบสอบถามมากที่สุดคือ หน่วยงานของกองโสต ศอ นาสิกกรรม และ ห้องตรวจโรคฉุกเฉิน คิดเป็นร้อยละ 100.0 รองลงมา คือ หน่วยงานกองการพยาบาล คิดเป็นร้อยละ 95.4 พยาบาลวิชาชีพในหน่วยงานกองจักษุกรรมตอบกลับแบบสอบถามน้อยที่สุด คิดเป็นร้อยละ 66.7 ส่วนพยาบาลเทคนิคที่ตอบกลับแบบสอบถามมากที่สุด คือ หน่วยงานกองอายุรกรรม กองกุมารเวชกรรม กองจักษุกรรม และห้องตรวจโรคฉุกเฉิน คิดเป็นร้อยละ 100.0 รองลงมา คือ กองการพยาบาล คิดเป็นร้อยละ 92.8 ส่วนหน่วยงานที่พยาบาลเทคนิคตอบกลับแบบสอบถามน้อยที่สุด คือ กองสูตินรีเวชกรรม คิดเป็นร้อยละ 74.5 ดังแสดงในตารางที่ 4.2

ตารางที่ 4.2 จำนวนและร้อยละการตอบกลับแบบสอบถามของพยาบาลวิชาชีพและพยาบาลเทคนิคจำแนกตามหน่วยงาน

หน่วยงาน	พยาบาลวิชาชีพ (415)			พยาบาลเทคนิค(268)		
	จำนวน ที่ส่ง	จำนวน ตอบกลับ	ร้อยละ	จำนวน ที่ส่ง	จำนวน ตอบกลับ	ร้อยละ
ห้องตรวจโรคฉุกเฉิน	22	22	100.0	11	11	100.0
กองการพยาบาล	197	188	95.4	138	128	92.8
กองจักษุกรรม	3	2	66.7	10	10	100.0
กองโสต ศอ นาสิกกรรม	4	4	100.0	7	6	85.7
กองอายุรกรรม	35	28	80.0	23	23	100.0
กองศัลยกรรม	82	70	85.4	45	41	91.1
กองกุมารเวชกรรม	41	33	80.5	18	18	100.0
กองสูตินรีเวชกรรม	31	23	74.2	16	12	75.0
รวม	415	370	89.2	268	249	92.9

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ส่วนที่ 2 ข้อมูลทั่วไปของประชากร

จากการศึกษาพบว่าพยาบาลวิชาชีพและพยาบาลเทคนิคโรงพยาบาลสมเด็จพระปิ่นเกล้า มีข้อมูลส่วนบุคคล ดังนี้

เพศของพยาบาลโรงพยาบาลสมเด็จพระปิ่นเกล้าส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงร้อยละ 70.3 เพศชายร้อยละ 29.7 อายุของพยาบาลมีช่วงอายุ 26 - 35 มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 47.5 รองลงมา คือ อายุต่ำกว่า 25 ร้อยละ 22.8 อายุ 36 - 45 ร้อยละ 21.6 อายุ 46 - 55 ร้อยละ 7.3 อายุมากกว่า 56 ร้อยละ 0.8 โดยมีค่าเฉลี่ยอายุของพยาบาล เท่ากับ 32.2 (SD=7.99ปี)อายุน้อยที่สุด 20 ปี มากที่สุด 59 ปี

สถานภาพสมรสของพยาบาลส่วนใหญ่โสด ร้อยละ 49.6 สมรส ร้อยละ 46.8 เป็นหม้ายหย่า หรือแยก ร้อยละ 3.6

การศึกษาของพยาบาลโรงพยาบาลสมเด็จพระปิ่นเกล้า พบว่า จบการศึกษาระดับปริญญาตรีสาขาพยาบาล ร้อยละ 50.2 ประกาศนียบัตรทางการพยาบาล ร้อยละ 28.9 ปริญญาตรีสาขาอื่น ร้อยละ 17.1 ปริญญาโทสาขาพยาบาล ร้อยละ 2.4 และปริญญาโทสาขาอื่น ร้อยละ 1.3

ตำแหน่งหน้าที่ด้านการทำงานของพยาบาลโรงพยาบาลสมเด็จพระปิ่นเกล้า พบว่าเป็นผู้ปฏิบัติงาน ร้อยละ 93.7 ตำแหน่งหัวหน้าหน่วยงาน ร้อยละ 6.3 โดยตำแหน่งผู้ปฏิบัติงานเป็นพยาบาลวิชาชีพ ร้อยละ 53.5 และเป็นพยาบาลเทคนิค ร้อยละ 40.2

ระยะเวลาการปฏิบัติงานของพยาบาลในโรงพยาบาลสมเด็จพระปิ่นเกล้า โดยเฉลี่ย 10.7ปี (SD=8.09) ปฏิบัติงานน้อยที่สุด 1 ปี ปฏิบัติงานมากที่สุด 38 ปี โดยมีระยะเวลาปฏิบัติงานต่ำกว่า 5 ปี มากที่สุดร้อยละ 34.4 รองลงมา 6 - 10 ปี ร้อยละ 24.6 11 - 15 ปี ร้อยละ 16.3 16 - 20 ปี ร้อยละ 10.8 21 - 25 ปี ร้อยละ 7.9 มากกว่า 26 ปี ร้อยละ 6.0

ระดับเงินเดือน พบว่า พยาบาลโรงพยาบาลสมเด็จพระปิ่นเกล้า มีระดับเงินเดือน 5,000 - 7,500 บาท ร้อยละ 26.7 รองลงมา ระดับเงินเดือน 7,501 - 10,000 บาท ร้อยละ 24.6 10,001 - 12,500 บาท ร้อยละ 19.2 12,501 - 15,000 บาท ร้อยละ 13.6 5,001 - 20,000 บาท ร้อยละ 11.5 มากกว่า 20,001 บาท ร้อยละ 4.5 ดังแสดงในตารางที่ 4.3

ตารางที่ 4.3 จำนวนและร้อยละของข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคล

ข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคล	จำนวน (n=619)	ร้อยละ
เพศ		
ชาย	184	29.7
หญิง	435	70.3
ชาย : หญิง = 1 : 2.4		
อายุ		
ต่ำกว่า 25 ปี	141	22.8
26 - 35 ปี	294	47.5
36 - 45 ปี	134	21.6
46 - 55 ปี	45	7.3
> 56 ปี ขึ้นไป	5	0.8
mean=32.2	SD=7.99	max=59
		min=20
สถานภาพสมรส		
โสด	307	49.6
สมรส	290	46.8
หม้าย/หย่า/แยก	22	3.6
การศึกษา		
ประกาศนียบัตร	179	28.9
ปริญญาตรี สาขาพยาบาล	312	50.4
ปริญญาตรี สาขาอื่นๆ	105	17.0
ปริญญาโท สาขาพยาบาล	15	2.4
ปริญญาโท สาขาอื่นๆ	8	1.3
ตำแหน่งหน้าที่		
หัวหน้าหน่วยงาน	39	6.3
ผู้ปฏิบัติงาน	580	93.7
พยาบาลวิชาชีพ	331	57.1
พยาบาลเทคนิค	249	42.9

ตารางที่ 4.3 จำนวนและร้อยละของข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคล (ต่อ)

ข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคล	จำนวน (n=619)	ร้อยละ
ระยะเวลาการปฏิบัติงาน		
ต่ำกว่า 5 ปี	213	34.4
6 - 10 ปี	152	24.6
11 -15 ปี	101	16.3
16 -20 ปี	67	10.8
21 -25 ปี	49	7.9
> 26 ปี ขึ้นไป	37	6.0
mean=10.7	SD=8.09	max=38
		min=1
ระดับเงินเดือน		
5,000 – 7,500 บาท	165	26.7
7,501 – 10,000 บาท	152	24.6
10,001 – 12,500 บาท	119	19.2
12,501 – 15,000 บาท	84	13.6
15,001 – 20,000 บาท	71	11.5
> 20,000 บาท	28	4.5

จากการศึกษา พบว่า พยาบาลโรงพยาบาลสมเด็จพระปิ่นเกล้ามีข้อมูลทางด้านปัจจัยทางด้านสุขภาพ ดังนี้

พยาบาลโรงพยาบาลสมเด็จพระปิ่นเกล้า พบว่า ไม่มีโรคประจำตัว ร้อยละ 82.7 มีโรคประจำตัว ร้อยละ 17.3 โดยพบว่ามีโรคประจำตัวในระบบทางเดินหายใจ ร้อยละ 8.2 รองลงมาโรคระบบหัวใจและหลอดเลือด ร้อยละ 2.3 โรคระบบโลหิตและระบบประสาท ร้อยละ 1.6 โรคระบบต่อมไร้ท่อ ร้อยละ 1.4 โรคระบบกระดูกและระบบอื่นๆ ได้แก่ มะเร็ง ต้อหิน ร้อยละ 0.7 โรคระบบภูมิคุ้มกัน ร้อยละ 0.5 และโรคระบบทางเดินอาหาร ร้อยละ 0.3

การนอนหลับพักผ่อนของพยาบาลสมเด็จพระปิ่นเกล้าส่วนใหญ่เพียงพอ ร้อยละ 64.5 นอนหลับไม่เพียงพอ ร้อยละ 35.5

การออกกำลังกายของพยาบาลโรงพยาบาลสมเด็จพระปิ่นเกล้า พบว่า ออกกำลังกาย เป็นครั้งคราวมากที่สุด ร้อยละ 63.0 รองลงมาไม่ออกกำลังกายเลย ร้อยละ 30.7 และออกกำลังกายสม่ำเสมอทุกวัน ร้อยละ 6.3

อาการทางกายที่พบบ่อยในช่วง 1 เดือนที่ผ่านมาเก็บข้อมูลของพยาบาลโรงพยาบาล สมเด็จพระปิ่นเกล้า ส่วนใหญ่มีอาการ ร้อยละ 57.0 โดยพบว่ามีอาการนอนไม่หลับมากที่สุด ร้อยละ 46.7 รองลงมาปวดศีรษะ ร้อยละ 45 ปวดหลัง ร้อยละ 31.4 ปวดต้นคอ ร้อยละ 20.7 ปวดกล้ามเนื้อ ร้อยละ 19.0 เหนื่อยง่าย ร้อยละ 10.8 ใจสั่น ร้อยละ 4.8 และไม่มีอาการ ร้อยละ 43.0 ดังแสดงในตารางที่ 4.4

ตารางที่ 4.4 จำนวนและร้อยละของข้อมูลปัจจัยทางสุขภาพ

ข้อมูลปัจจัยทางสุขภาพ	จำนวน (n=619)	ร้อยละ
โรคประจำตัว		
ไม่มี	512	82.7
มี	107	17.3
ระบบทางเดินหายใจ	51	47.7
ระบบหัวใจและหลอดเลือด	14	13.1
ระบบโลหิต	10	9.3
ระบบประสาท	10	9.3
ระบบต่อมไร้ท่อ	9	8.5
ระบบกระดูก	4	3.7
ระบบภูมิคุ้มกัน	3	2.8
ระบบทางเดินอาหาร	2	1.9
ระบบอื่นๆ	4	3.7
การนอนหลับพักผ่อน		
เพียงพอ	399	64.5
ไม่เพียงพอ	220	35.5

ตารางที่ 4.4 จำนวนและร้อยละของข้อมูลปัจจัยทางสุขภาพ (ต่อ)

ข้อมูลปัจจัยทางสุขภาพ	จำนวน (n=619)	ร้อยละ
การออกกำลังกาย		
สม่ำเสมอทุกวัน	39	6.3
เป็นครั้งคราว	390	63.0
ไม่เคยเลย	190	30.7
อาการทางกายที่พบบ่อย		
ไม่มี	266	43.0
มี*	353	57.0
นอนไม่หลับ	165	46.7
ปวดศีรษะ	159	45.0
ปวดหลัง	111	31.4
ปวดต้นคอ	73	20.7
ปวดกล้ามเนื้อ	67	19.0
เหนื่อยง่าย	38	10.8
ใจสั่น	17	4.8

* หมายถึง ตอบได้มากกว่า 1 อาการ

จากการศึกษา พบว่า พยาบาลโรงพยาบาลสมเด็จพระปิ่นเกล้ามีข้อมูลทางด้านปัจจัยทางด้านครอบครัวและเศรษฐกิจ ดังนี้

ลักษณะที่พักอาศัยของพยาบาลโรงพยาบาลสมเด็จพระปิ่นเกล้า ส่วนใหญ่จะพักอาศัยที่หอพักสวัสดิการ ร้อยละ 47.6 รองลงมาพักบ้านพักสวัสดิการ ร้อยละ 29.1 พักที่บ้านส่วนตัว ร้อยละ 20.2 และเช่าบ้านหรือเช่าห้องพักน้อยที่สุด ร้อยละ 3.1

บุคคลที่พักอาศัยอยู่ร่วมกันกับพยาบาลโรงพยาบาลสมเด็จพระปิ่นเกล้า พบว่า พักอาศัยอยู่ร่วมกับเพื่อนมากที่สุด ร้อยละ 46.0 รองลงมาพักอาศัยอยู่กับคู่สมรสและบุตร ร้อยละ 43.0 พักอาศัยอยู่กับพ่อแม่หรือญาติ ร้อยละ 6.6 อยู่คนเดียว ร้อยละ 4.4

สัมพันธภาพในครอบครัวของพยาบาลโรงพยาบาลสมเด็จพระปิ่นเกล้าจะรักใคร่ช่วยเหลือเกื้อกูลกันดี ร้อยละ 80.3 ทะเลาะเป็นบางครั้ง ร้อยละ 17.0 เงินห่างกันมาก ร้อยละ 2.7

จำนวนสมาชิกในครอบครัวที่ต้องดูแลรับผิดชอบ พบว่า มีจำนวนสมาชิกที่ต้องดูแลรับผิดชอบ ร้อยละ 76.9 โดยจำนวนที่ต้องดูแล 1 – 2 คน มากที่สุด ร้อยละ 35.6 รองลงมา จำนวน 3 – 4 คน ร้อยละ 32.8 จำนวน 5 – 6 คน ร้อยละ 7.4 มากกว่า 7 คน ร้อยละ 1.1 และไม่มีสมาชิกในครอบครัวที่ต้องดูแลรับผิดชอบ ร้อยละ 23.1

ภาวะในครอบครัวของพยาบาลโรงพยาบาลสมเด็จพระปิ่นเกล้า ส่วนใหญ่มีภาวะปานกลาง ร้อยละ 42.8 ภาวะน้อย ร้อยละ 37.3 ไม่มีภาวะ ร้อยละ 14.1 มีภาวะมาก ร้อยละ 5.8

สถานภาพทางเศรษฐกิจของพยาบาลโรงพยาบาลสมเด็จพระปิ่นเกล้า พบว่า ส่วนใหญ่มีเงินพอใช้และมีเงินเก็บ ร้อยละ 44.9 พอใช้แต่ไม่มีเงินเก็บ ร้อยละ 43.9 ไม่พอใช้และเป็นหนี้ ร้อยละ 8.2 ไม่พอใช้แต่ไม่เป็นหนี้ ร้อยละ 2.9 ดังแสดงในตารางที่ 4.5

ตารางที่ 4.5 จำนวนและร้อยละของข้อมูลปัจจัยครอบครัวและเศรษฐกิจ

ข้อมูลปัจจัยครอบครัวและเศรษฐกิจ	จำนวน (n=619)	ร้อยละ
ลักษณะที่พักอาศัย		
บ้านส่วนตัว	125	20.2
บ้านเช่า/ห้องเช่า	19	3.1
บ้านพักสวัสดิการ	180	29.1
หอพักสวัสดิการ	295	47.6
บุคคลที่พักอาศัยด้วยกัน		
อยู่คนเดียว	27	4.4
อยู่กับคู่สมรส/บุตร	266	43.0
อยู่กับพ่อแม่/ญาติ	41	6.6
อยู่กับเพื่อน	285	46.0
สัมพันธภาพในครอบครัว		
รักใคร่ช่วยเหลือเกื้อกูลกันดี	497	80.3
ทะเลาะกันเป็นบางครั้ง	105	17.0
ห่างเหินกันมาก	17	2.7

ตารางที่ 4.5 จำนวนและร้อยละของข้อมูลปัจจัยครอบครัวและเศรษฐกิจ (ต่อ)

ข้อมูลปัจจัยครอบครัวและเศรษฐกิจ	จำนวน (n=619)	ร้อยละ
จำนวนสมาชิกในครอบครัวที่รับผิดชอบ		
ไม่มี	143	23.1
มี	476	76.9
1-2 คน	220	46.2
3-4 คน	203	42.6
5-6 คน	46	9.7
7 คนขึ้นไป	7	1.5
ภาวะครอบครัว		
ไม่มีภาวะ	87	14.1
ภาวะน้อย	231	37.3
ภาวะปานกลาง	265	42.8
ภาวะมาก	36	5.8
สถานภาพทางเศรษฐกิจ		
พอใช้ไม่มีเงินเก็บ	272	43.9
พอใช้มีเงินเก็บ	278	44.9
ไม่พอใช้ไม่มีเงินเก็บ	18	2.9
ไม่พอใช้เป็นหนี้	51	8.2

จากการศึกษา พบว่า พยาบาลโรงพยาบาลสมเด็จพระปิ่นเกล้ามีข้อมูลทางด้านปัจจัยทางด้านสังคม ดังนี้

ในช่วง 6 เดือนที่ผ่านมาเก็บข้อมูล พบว่า พยาบาลโรงพยาบาลสมเด็จพระปิ่นเกล้าไม่มีเหตุการณ์ที่เปลี่ยนแปลงซึ่งส่งผลกระทบต่อความเป็นอยู่ ร้อยละ 52.0 และมีเหตุการณ์ที่เปลี่ยนแปลงและส่งผลกระทบต่อความเป็นอยู่ ร้อยละ 48.0 โดยเหตุการณ์ที่พบมากที่สุด คือ บุคคลในครอบครัวหรือคนรักเจ็บป่วย ร้อยละ 15.5 รองลงมา คือ ตนเองบาดเจ็บหรือเจ็บป่วย ร้อยละ 10.3 ย้ายที่ทำงาน ร้อยละ 6.6 เลื่อนขั้นเลื่อนตำแหน่ง ร้อยละ 6.5 แต่งงานและย้ายที่อยู่ ร้อยละ 5.2 มีบุตร ร้อยละ 4.0 ปัญหาเศรษฐกิจ ร้อยละ 0.6 เงินหายและไม่มีคนเลี้ยงดูบุตร ร้อยละ 0.2

ส่วนในช่วง 1 เดือนที่ผ่านมา ก่อนเก็บข้อมูล พยาบาลโรงพยาบาลสมเด็จพระปิ่นเกล้ามีกิจกรรมสังสรรค์ร่วมกับเพื่อนนอกเหนือจากที่ทำงาน ร้อยละ 65.1 กิจกรรมที่มากที่สุด คือ งานเลี้ยงสังสรรค์ ร้อยละ 48.6 รองลงมาคือไปเที่ยว ร้อยละ 12.1 งานวันเกิด เล่นกีฬาหรือออกกำลังกาย และดูหนังหรือฟังเพลง ร้อยละ 1.5, 1.1 และ 0.8 ตามลำดับ ส่วนผู้ที่ไม่มีกิจกรรมสังสรรค์ มีร้อยละ 34.9

บุคคลที่สามารถช่วยเหลือพยาบาลโรงพยาบาลสมเด็จพระปิ่นเกล้าเมื่อมีภาวะที่รู้สึกไม่สบายใจ มีร้อยละ 97.1 ซึ่งจะพบว่าเพื่อนจะช่วยเหลือได้มากที่สุด ร้อยละ 68.7 รองลงมา คือ บุคคลในครอบครัว ร้อยละ 68.2 เพื่อนร่วมงาน ร้อยละ 42.6 คู่สมรส ร้อยละ 40.6 พระหรือผู้นำทางศาสนา ร้อยละ 3.7 เพื่อนบ้านและรายการตอบปัญหาทางหนังสือพิมพ์ นิตยสาร โทรทัศน์ วิทยุ ร้อยละ 2.3 แพทย์และหมอดู ร้อยละ 2.2 จิตแพทย์พบน้อยที่สุด ร้อยละ 0.3 และไม่มีบุคคลที่สามารถช่วยเหลือเมื่อมีภาวะที่รู้สึกไม่สบายใจ ร้อยละ 2.9

ความเพียงพอของบุคคลที่สามารถช่วยเหลือเมื่อมีภาวะที่รู้สึกไม่สบายใจ พบว่า พยาบาลโรงพยาบาลสมเด็จพระปิ่นเกล้า มีความรู้สึกเพียงพอ ร้อยละ 87.1 และรู้สึกไม่เพียงพอ ร้อยละ 12.9 ดังแสดงในตารางที่ 4.6

ตารางที่ 4.6 จำนวนและร้อยละของข้อมูลปัจจัยสังคม

ข้อมูลปัจจัยทางสังคม	จำนวน (n=619)	ร้อยละ
เหตุการณ์ที่มีผลกระทบต่อความเป็นอยู่		
ไม่มี	322	52.0
มี*	297	48.0
บุคคลในครอบครัว/คนรัก เจ็บป่วย	96	32.3
ตนเองบาดเจ็บ/เจ็บป่วย	64	21.5
ย้ายที่ทำงาน	41	13.8
เลื่อนชั้นเลื่อนตำแหน่ง	40	13.5
ย้ายที่อยู่	32	10.8
แต่งงาน	32	10.8
สูญเสียคนรัก/บุคคลในครอบครัว	27	9.1
มีบุตร	25	8.4

* หมายถึง ตอบได้มากกว่า 1 เหตุการณ์

ตารางที่ 4.6 จำนวนและร้อยละของข้อมูลปัจจัยสังคม (ต่อ)

ข้อมูลปัจจัยทางสังคม	จำนวน (n=619)	ร้อยละ
เหตุการณ์ที่มีผลกระทบต่อความเป็นอยู่ (ต่อ)		
มี*		
ปัญหาทางเศรษฐกิจ	4	1.3
เงินหาย	1	0.3
ไม่มีคนดูแลบุตร	1	0.3
กิจกรรมสังสรรค์กับเพื่อน		
ไม่มี	216	34.9
มี	403	65.1
งานเลี้ยงสังสรรค์	307	76.2
ไปเที่ยว	75	18.6
งานวันเกิด	9	2.2
เล่นกีฬา/ออกกำลังกาย	7	1.7
ดูหนัง/ฟังเพลง	5	1.2
บุคคลที่ช่วยเหลือ		
ไม่มี	18	2.9
มี*	601	97.1
เพื่อน	413	68.7
บุคคลในครอบครัว	410	68.2
เพื่อนร่วมงาน	256	42.6
คู่สมรส	244	40.6
ผู้บังคับบัญชา	71	11.8
พระ/ผู้นำทางศาสนา	22	3.7
เพื่อนบ้าน	14	2.3
รายการตอบปัญหาจากหนังสือพิมพ์/นิตยสาร/ โทรทัศน์/วิทยุ	14	2.3

* หมายถึง ตอบได้มากกว่า 1 เหตุการณ์/บุคคล

ตารางที่ 4.6 จำนวนและร้อยละของข้อมูลปัจจัยสังคม (ต่อ)

ข้อมูลปัจจัยทางสังคม	จำนวน (n=619)	ร้อยละ
บุคคลที่ช่วยเหลือ (ต่อ)		
มี*		
หมอดู	13	2.2
แพทย์	13	2.2
จิตแพทย์	2	0.3
ความเพียงพอของบุคคลที่ช่วยเหลือ		
ไม่เพียงพอ	80	12.9
เพียงพอ	539	87.1

* หมายถึง ตอบได้มากกว่า 1 บุคคล

จากการศึกษาระดับความเครียดในงานของพยาบาลโรงพยาบาลสมเด็จพระปิ่นเกล้า พบว่า สิ่งแวดล้อมทางกายภาพส่วนใหญ่มีความเครียดในระดับมาก ร้อยละ 36.2 สัมพันธภาพในหน่วยงานส่วนใหญ่มีความเครียดในระดับน้อย ร้อยละ 57.7 ลักษณะงานส่วนใหญ่มีความเครียดในระดับมาก ร้อยละ 34.4 ด้านบทบาทหน้าที่ส่วนใหญ่มีความเครียดในระดับมาก ร้อยละ 34.2 การประเมินผลงานส่วนใหญ่มีความเครียดในระดับน้อย ร้อยละ 31.8 รายได้และสวัสดิการส่วนใหญ่มีความเครียดในระดับมาก ร้อยละ 37.2 ด้านการบริหารงานส่วนใหญ่มีความเครียดในระดับปานกลาง ร้อยละ 36.0 ดังแสดงในตารางที่ 4.7

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 4.7 จำนวนและร้อยละของระดับความเครียดในงาน จำแนกตามข้อมูลปัจจัยด้านงาน

ข้อมูลปัจจัยด้านงาน	ระดับความเครียด (n=619)				Mean	S.D.
	จำนวน (ร้อยละ)					
	ต่ำ	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด		
สิ่งแวดล้อมทางกายภาพ	111 (17.9)	211 (34.1)	224 (36.2)	73 (11.8)	2.42	0.92
สัมพันธภาพในหน่วยงาน	357 (57.7)	171 (27.6)	80 (12.9)	11 (1.8)	1.59	0.78
ลักษณะงาน	143 (23.1)	202 (32.6)	213 (34.4)	61 (9.9)	2.31	0.94
บทบาทหน้าที่	168 (27.1)	201 (32.5)	212 (34.2)	38 (6.1)	2.19	0.91
การประเมินผลงาน	197 (31.8)	158 (25.5)	195 (31.5)	69 (11.1)	2.22	1.02
รายได้และสวัสดิการ	72 (11.6)	121 (19.5)	230 (37.2)	196 (31.7)	2.89	0.98
การบริหารงาน	167 (27.0)	223 (36.0)	190 (30.7)	39 (6.3)	2.17	0.91

จากการศึกษา พบว่า พยาบาลในโรงพยาบาลสมเด็จพระปิ่นเกล้า มีความเครียดปัจจัยด้านงานสูง ในข้อ ความเหมาะสมของเงินเดือนกับค่าครองชีพในปัจจุบัน ความเหมาะสมของเงินเดือนกับปริมาณงานที่ทำ ความเหมาะสมของค่าตอบแทนของงานนอกเวลาราชการ หรืองานล่วงเวลา จำนวนเจ้าหน้าที่กับปริมาณงาน และความก้าวหน้าทัดเทียมวิชาชีพอื่น โดยมีค่าเฉลี่ย 7.00, 6.28, 6.16, 5.95 และ 5.28 ตามลำดับ และมีความเครียดปัจจัยด้านงานต่ำ ในข้อสัมพันธภาพในเรื่องงานระหว่างเพื่อนร่วมงาน สัมพันธภาพในเรื่องส่วนตัวกับหัวหน้า สัมพันธภาพในเรื่องงานกับผู้บังคับบัญชา สัมพันธภาพในเรื่องส่วนตัวกับเพื่อนร่วมงาน สัมพันธภาพในเรื่องส่วนตัวกับผู้บังคับบัญชา โดยมีค่าเฉลี่ย 2.27, 2.37, 2.26, 2.10 และ 1.76 ตามลำดับ ดังแสดงในตารางที่ 4.8.1

ตารางที่ 4.8.1 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความเครียดปัจจัยด้านงาน จำแนกรายข้อ

ปัจจัยด้านงาน	Mean	S.D.
สิ่งแวดล้อมทางกายภาพ		
1. ความเพียงพอของอุปกรณ์เครื่องมือเครื่องใช้ในหน่วยงาน	3.85	2.50
2. สภาพแวดล้อมในหน่วยงาน เช่น แสงสว่าง, ความสะอาด, การถ่ายเทอากาศ, อุณหภูมิ, ความเสี่ยงต่อการติดโรค เป็นต้น	4.27	2.65
3. จำนวนเจ้าหน้าที่กับปริมาณงาน	5.95	2.78
4. ความเหมาะสมของห้องพักและสิ่งอำนวยความสะดวกให้แก่เจ้าหน้าที่	4.68	2.71
สัมพันธภาพในหน่วยงาน		
5. สัมพันธภาพในเรื่องงานระหว่างท่านกับหัวหน้า	3.30	2.69
6. สัมพันธภาพในเรื่องส่วนตัวระหว่างท่านกับหัวหน้า	2.37	2.54
7. สัมพันธภาพในเรื่องงานระหว่างท่านกับเพื่อนร่วมงาน	2.72	2.26
8. สัมพันธภาพในเรื่องส่วนตัวระหว่างท่านกับเพื่อนร่วมงาน	2.10	2.22
9. สัมพันธภาพในเรื่องงานระหว่างท่านกับผู้บังคับบัญชา	2.26	2.19
10. สัมพันธภาพในเรื่องส่วนตัวระหว่างท่านกับผู้บังคับบัญชา	1.76	2.07
11. ความร่วมมือในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ในหน่วยงาน	3.15	2.45
ลักษณะงาน		
12. ปริมาณงานที่ทำกับระยะเวลาที่กำหนด เช่น ปริมาณงานที่รับผิดชอบต้องทำให้สำเร็จในแต่ละเวร	4.93	2.80
13. การเขียนเอกสารให้สมบูรณ์ เช่น เอกสารการรับป่วย, การเขียนบันทึกทางการแพทย์	5.03	2.92
14. ความปลอดภัยต่อสุขภาพและชีวิตของท่านในขณะที่ปฏิบัติงาน	4.66	2.82
15. การเรียกร้องและการรบกวนของผู้ป่วยและญาติมากเกินไป	4.63	2.92
16. ความเสี่ยงต่อการถูกฟ้องร้องจากผู้ป่วยและญาติ	5.00	3.11
17. การตัดสินใจในการช่วยเหลือผู้ป่วยในภาวะวิกฤตหรือฉุกเฉิน	4.46	2.91
18. การเข้าเวรหมุนเวียน เข้า บ่าย ดึก	3.51	3.07
19. การรับป่วยในเวร บ่าย/ดึก หรือนอกเวลาราชการ	3.64	3.01
20. ความก้าวหน้าทัดเทียมวิชาชีพอื่น	5.28	2.92
21. การนำเครื่องมือเครื่องใช้หรือเทคโนโลยีใหม่มาใช้ในการพยาบาล	3.88	2.55

หมายเหตุ ค่า mean จากคะแนนเต็ม 10 คะแนน

ตารางที่ 4.8.1 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความเครียดปัจจัยด้านงาน จำแนก รายข้อ(ต่อ)

ปัจจัยด้านงาน	Mean	S.D.
บทบาทหน้าที่		
22.ความเป็นอิสระในการปฏิบัติงานและการแสดงความคิด	4.16	2.46
23.ความรู้ความสามารถของตนเองต่องานที่ต้องรับผิดชอบ	3.88	2.46
24.ความชัดเจนของบทบาทหน้าที่รับผิดชอบงาน	3.96	2.52
25.ความเหมาะสมในการแบ่งหน้าที่รับผิดชอบเกี่ยวกับงาน	4.00	2.50
26.งานที่ต้องรับผิดชอบนอกเหนือจากการดูแลผู้ป่วย	4.45	2.77
การประเมินผลงาน		
27.ความยุติธรรมของหัวหน้าในการประเมินผลงาน	3.98	2.93
28.ความยุติธรรมของหัวหน้าในการพิจารณาความดีความชอบ	3.95	2.95
29.การตรวจตราการทำงานของ supervisor	4.31	2.96
รายได้และสวัสดิการ		
30.ความเหมาะสมของเงินเดือนกับปริมาณงานที่ทำ	6.28	2.84
31.ความเหมาะสมของเงินเดือนกับค่าครองชีพในปัจจุบัน	7.00	2.70
32.ความเหมาะสมของค่าตอบแทนของงานนอกเวลาราชการ หรือ งานล่วงเวลา เช่น ค่าเวร	6.16	3.11
33.ความสะดวกสบายในเรื่องสวัสดิการ เช่น ค่ารักษาพยาบาล, ค่าเล่าเรียนบุตร	4.15	3.03
การบริหารงาน		
34.ความชัดเจนของนโยบายและการบริหารงานของหน่วยงาน	4.59	2.68
35.ระบบอาวุโสหรือชั้นยศของทหารต่อการปฏิบัติงาน	4.61	2.97
36.ระบบการหมุนเวียนของพยาบาลจบใหม่	3.58	2.84
37.ความมั่นคงในหน้าที่การงาน	3.83	2.89
38.การติดต่อประสานงานของเจ้าหน้าที่ภายในหน่วยงาน	3.69	2.48
39.การติดต่อประสานงานกับแพทย์	4.65	2.76
40.การติดต่อสื่อสาร ประสานงานระหว่างหน่วยงาน	3.93	2.47
41.การขออนุญาตหัวหน้าเมื่อมีเหตุการณ์จำเป็น เช่น การแลกรเวร,ลากิจ ,ลาป่วย,ลาพักร้อน เป็นต้น	4.01	3.10

หมายเหตุ ค่า mean จากคะแนนเต็ม 10 คะแนน

ตารางที่ 4.8.1 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความเครียดปัจจัยด้านงาน จำแนกรายข้อ(ต่อ)

ปัจจัยด้านงาน	Mean	S.D.
การบริหารงาน (ต่อ)		
42.การสนับสนุนในการให้ศึกษาหาความรู้เพิ่มเติม เช่น การอบรม,ดูงาน ,การลาศึกษาต่อ	4.71	3.19
43.การปกป้องคุ้มครองและการรับผิดชอบของหัวหน้าต่อการปฏิบัติงานของท่าน	4.01	2.88
44.การจัดประชุมชี้แจงเรื่องราวต่างๆให้ท่านรับทราบ	3.60	2.70
45.การส่งกำลังพลในหน่วยงานไปช่วยหน่วยงานอื่นทั้งในและนอกโรงพยาบาล	4.09	3.01

หมายเหตุ ค่า mean จากคะแนนเต็ม 10 คะแนน

ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับระดับความเครียดในงานของพยาบาลวิชาชีพและพยาบาลเทคนิค

ผลการศึกษาถึงปัจจัยต่างๆ ที่มีความสัมพันธ์กับระดับความเครียดในงานของพยาบาลวิชาชีพและพยาบาลเทคนิค ในกลุ่มที่มีระดับความเครียดมากถึงมากที่สุด ใน 3 อันดับแรก มีดังนี้ (ดังตารางแสดง 4.8.2)

1. ปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อมทางกายภาพ พบว่า ประเด็นที่พยาบาลวิชาชีพมากกว่าครึ่ง(ร้อยละ 55.4) และพยาบาลเทคนิค ร้อยละ 52.2 ให้ความสำคัญว่าเป็นสาเหตุของความเครียดในการทำงานเป็นลำดับหนึ่ง ได้แก่ จำนวนเจ้าหน้าที่กับปริมาณงาน โดยมีค่าเฉลี่ยของระดับความเครียดทั้งสองกลุ่มใกล้เคียงกัน (3.7 และ3.9 คะแนน)

อันดับต่อมา พบว่า สาเหตุสำคัญของความเครียด ในพยาบาลวิชาชีพร้อยละ 40.5 และพยาบาลเทคนิคร้อยละ 33.3 ได้แก่ ความเหมาะสมของห้องพักและสิ่งอำนวยความสะดวก โดยมีค่าเฉลี่ยของระดับความเครียดในพยาบาลวิชาชีพและพยาบาลเทคนิค เป็น 4.8 และ 4.5 คะแนนตามลำดับตามลำดับ

สภาพแวดล้อมในหน่วยงานเป็นอีกปัจจัยหนึ่งที่พยาบาลวิชาชีพและพยาบาลเทคนิค (ร้อยละ 31.9 และ 32.9 ตามลำดับ) พบว่า เป็นสาเหตุที่มีผลต่อความเครียดในการทำงาน เป็นลำดับต้นๆ โดยมีค่าเฉลี่ยของระดับความเครียดในพยาบาลวิชาชีพและพยาบาลเทคนิค เป็น 4.2 และ 4.3 คะแนนตามลำดับ

ซึ่งปัจจัยดังกล่าวข้างต้น พบว่า ไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ระหว่างพยาบาลวิชาชีพและพยาบาลเทคนิค ($p>0.05$)

2. ปัจจัยด้านสัมพันธภาพในหน่วยงาน พบว่า ประเด็นสำคัญในด้านนี้ที่พยาบาลวิชาชีพ ร้อยละ 22.7 และพยาบาลเทคนิค ร้อยละ 14.9 เห็นว่าเป็นสาเหตุของความเครียดในการทำงานเป็นลำดับแรก ได้แก่ สัมพันธภาพในเรื่องงานกับหัวหน้า โดยมีค่าเฉลี่ยของระดับความเครียดในพยาบาลวิชาชีพและพยาบาลเทคนิค เป็น 3.5 และ 3.0 คะแนนตามลำดับ

สาเหตุสำคัญอันดับสองที่มีผลต่อความเครียดในการทำงาน พบว่า พยาบาลวิชาชีพร้อยละ 18.6 และพยาบาลเทคนิค ร้อยละ 10.4 ให้ความสำคัญในด้านความร่วมมือในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ในหน่วยงาน โดยมีค่าเฉลี่ยของระดับความเครียดในพยาบาลวิชาชีพและพยาบาลเทคนิค เป็น 3.4 และ 2.8 คะแนนตามลำดับ

นอกจากนี้ ยังพบว่า ประเด็นสัมพันธภาพในเรื่องส่วนตัวกับหัวหน้า ที่พยาบาลวิชาชีพ ร้อยละ 14.1 และพยาบาลเทคนิค ร้อยละ 8.8 มีเห็นว่าประเด็นดังกล่าวเป็นสาเหตุของความเครียดที่สำคัญ โดยมีค่าเฉลี่ยของระดับความเครียดในพยาบาลวิชาชีพและพยาบาลเทคนิค เป็น 2.5 และ 2.2 คะแนนตามลำดับ

ซึ่งปัจจัยดังกล่าวข้างต้น พบว่า ความร่วมมือในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ในหน่วยงาน สัมพันธภาพในเรื่องงานและเรื่องส่วนตัวกับหัวหน้า มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p\leq 0.05$) กับระดับความเครียดในการทำงานของพยาบาลวิชาชีพและพยาบาลเทคนิค

3. ปัจจัยด้านลักษณะงาน พบว่า ในด้านนี้เกือบครึ่งหนึ่ง(ร้อยละ 48.1)ของพยาบาลวิชาชีพ เห็นว่าการเขียนเอกสารให้สมบูรณ์ เป็นสาเหตุสำคัญอันดับแรกที่ทำให้เกิดความเครียดในการทำงาน ส่วนพยาบาลเทคนิคร้อยละ 41.0 เห็นว่า ความก้าวหน้าทัดเทียมวิชาชีพอื่นเป็นปัจจัยสำคัญอันดับแรกของความเครียดในการทำงาน โดยที่ค่าเฉลี่ยของระดับ

ความเครียด ในพยาบาลวิชาชีพ และพยาบาลเทคนิค คือ 5.2 คะแนน และ 4.7 คะแนน ตามลำดับ

ประเด็นต่อมาที่พยาบาลวิชาชีพ ร้อยละ 46.8 ให้ความสำคัญว่าเป็นสาเหตุของการเกิดความเครียดในการทำงาน ได้แก่ ความก้าวหน้าทัดเทียมวิชาชีพอื่น ซึ่งในลำดับนี้จะพบว่า ประเด็นที่พยาบาลเทคนิค ร้อยละ 42.2 มีความเห็นว่าเป็นสาเหตุของความเครียด คือ ความเสี่ยงต่อการถูกฟ้องร้องจากผู้ป่วย โดยที่ค่าเฉลี่ยของระดับความเครียด ในพยาบาลวิชาชีพและพยาบาลเทคนิค คือ 5.2 คะแนน และ 5.0 คะแนน ตามลำดับ

นอกจากนี้ ยังพบว่าประเด็นสำคัญต่อมา ที่พยาบาลวิชาชีพ ร้อยละ 44.9 ให้ความสำคัญว่า เป็นส่วนหนึ่งของการเกิดความเครียด ได้แก่ ปริมาณงานกับระยะเวลาที่กำหนด ส่วนพยาบาลเทคนิค (ร้อยละ 39.0) เห็นว่า ความปลอดภัยต่อสุขภาพและชีวิตของตนในขณะปฏิบัติงาน เป็นเรื่องที่สำคัญอีกประการหนึ่ง โดยที่ค่าเฉลี่ยของระดับความเครียด ในพยาบาลวิชาชีพ และพยาบาลเทคนิค คือ 5.1 คะแนน และ 4.8 คะแนน ตามลำดับ

โดยพบว่า การเขียนเอกสารให้สมบูรณ์ และการเข้าเวรหมุนเวียน เข้า บ่าย ดึก มีความสัมพันธ์กับระดับความเครียดในการทำงาน ของพยาบาลวิชาชีพและพยาบาลเทคนิคอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p \leq 0.05$)

4. ปัจจัยด้านบทบาทหน้าที่ พบว่า งานที่ต้องรับผิดชอบนอกเหนือจากผู้ป่วย เป็นประเด็นที่มีผลต่อการเกิดความเครียดในการทำงานที่สำคัญเป็นอันดับแรกของพยาบาลวิชาชีพ ร้อยละ 40.3 แต่พบว่า พยาบาลเทคนิค ร้อยละ 24.5 มีความเห็นว่าเป็นอิสระในการปฏิบัติงานเป็นสาเหตุอันดับแรก โดยที่ค่าเฉลี่ยของระดับความเครียด ในพยาบาลวิชาชีพ และพยาบาลเทคนิค คือ 5.2 คะแนน และ 4.7 คะแนน ตามลำดับ

สาเหตุที่ทำให้เกิดความเครียดในงานรองลงมา ร้อยละ 29.7 ของพยาบาลวิชาชีพ และร้อยละ 23.3 ของพยาบาลเทคนิคมีความเห็นว่าเป็นสาเหตุสำคัญ

นอกจากนี้ร้อยละ 28.9 ของพยาบาลวิชาชีพมีความเห็นถึงความชัดเจนของบทบาทหน้าที่ เป็นสิ่งสำคัญอีกประการหนึ่ง โดยที่พยาบาลเทคนิค ร้อยละ 22.9 พบว่างานที่ต้องรับผิดชอบนอกเหนือจากการดูแลผู้ป่วย เป็นสาเหตุที่สำคัญของความเครียดในการทำงาน ในอันดับนี้โดยที่ค่าเฉลี่ยของระดับความเครียด ในพยาบาลวิชาชีพ และพยาบาลเทคนิค คือ 4.1 คะแนน และ 3.9 คะแนน ตามลำดับ

ซึ่งผลการศึกษา พบว่า ปัจจัยด้านงานที่ต้องรับผิดชอบนอกเหนือจากผู้ป่วย และ ความชัดเจนของบทบาทหน้าที่ มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p \leq 0.05$) กับระดับ ความเครียดในการทำงานของพยาบาลทั้งสองกลุ่ม

5. ปัจจัยด้านการประเมินผลงาน สำหรับประเด็นนี้ พบว่า สาเหตุที่สำคัญของ พยาบาลวิชาชีพ ร้อยละ 34.9 และพยาบาลเทคนิค ร้อยละ 32.9 ที่มีผลต่อความเครียดในการ ทำงาน ได้แก่ การตรวจตราของ supervisor ซึ่งพบว่าค่าเฉลี่ยของระดับความเครียดของ พยาบาลทั้ง 2 กลุ่มนี้ ได้แก่ 4.3 คะแนน

1 ใน 3 (ร้อยละ 34.1) ของพยาบาลวิชาชีพ พบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อการเกิด ความเครียดในงานเป็นลำดับสองได้แก่ ความยุติธรรมในการประเมินผลงาน และความยุติธรรม ของหัวหน้าในการพิจารณาความดีความชอบเป็นปัจจัยสำคัญในอันดับนี้ ต่อการเกิดความเครียด ของพยาบาลเทคนิค ร้อยละ 26.1 และพบว่าค่าเฉลี่ยของความเครียดในพยาบาลวิชาชีพและ พยาบาลเทคนิคได้แก่ 4.1 และ 3.8 คะแนน ตามลำดับ

และประเด็นต่อมา ร้อยละ 33.2 ของพยาบาลวิชาชีพ พบว่าสาเหตุอันดับสามที่ ก่อให้เกิดความเครียดได้แก่ความยุติธรรมของหัวหน้าในการพิจารณาความดีความชอบ ซึ่งมีค่า เฉลี่ยของระดับความเครียดได้แก่ 4.1 คะแนน ส่วนความยุติธรรมในการประเมินผลงาน ของหัว หน้าที่สำคัญต่อการเกิดความเครียดในพยาบาลเทคนิค ร้อยละ 25.7 โดยมีค่าเฉลี่ยของ ระดับความเครียด 3.8 คะแนน

ในปัจจัยดังกล่าวพบว่า ปัจจัยด้านความยุติธรรมในการประเมินผลงาน ของหัว หน้าที่มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ กับระดับความเครียด ในพยาบาลวิชาชีพและ พยาบาลเทคนิค ($p \leq 0.05$)

6. ปัจจัยด้านรายได้และสวัสดิการ สำหรับประเด็นนี้ พบว่า ประเด็นที่สำคัญที่ สุดของพยาบาลวิชาชีพและเทคนิค (ร้อยละ 74.1 และ 66.3) ต่อการเกิดความเครียด ได้แก่ ความ เหมาะสมของเงินเดือนกับค่าครองชีพในปัจจุบัน โดยค่าเฉลี่ยของระดับความเครียดใน พยาบาลวิชาชีพและเทคนิค คือ 7.1 และ 6.8 คะแนน

ประเด็นสำคัญรองลงมา สำหรับพยาบาลวิชาชีพ พบว่าร้อยละ 64.3 พบว่า ความเหมาะสมของเงินเดือนกับปริมาณที่ทำ เป็นปัจจัยสำคัญอันดับสองที่ทำให้เกิดความเครียด ในงาน โดยค่าเฉลี่ยของระดับความเครียด คือ 6.4 คะแนน แต่ในพยาบาลเทคนิค ร้อยละ 56.6 พบ ว่า เรื่องของความเหมาะสมของค่าตอบแทนของงานนอกเวลาราชการ เป็นสิ่งสำคัญที่ทำให้เกิด ความเครียด ซึ่งค่าเฉลี่ยของระดับความเครียดในประเด็นนี้ คือ 6.2 คะแนน

และนอกจากนี้ในด้านนี้ยังพบว่า ประเด็นสำคัญอันดับสาม ที่มีผลต่อการเกิดความเครียดของพยาบาลวิชาชีพเป็นส่วนใหญ่ (ร้อยละ 61.6) ได้แก่ เหมาะสมของค่าตอบแทนของงานนอกเวลาราชการ โดยมีค่าเฉลี่ยของระดับคะแนนความเครียดอยู่ที่ 6.2 คะแนน ซึ่งลำดับนี้ในพยาบาลเทคนิค มากกว่าครึ่ง (ร้อยละ 56.2) พบว่า ความเหมาะสมของเงินเดือนกับปริมาณที่ทำ เป็นประเด็นสำคัญรองลงมา โดยมีค่าเฉลี่ยของระดับความเครียดอยู่ที่ 6.1 คะแนน

จากผลการศึกษา พบว่า ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับระดับความเครียดในงานของพยาบาลทั้งสองกลุ่มนี้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ได้แก่ ความเหมาะสมของเงินเดือนกับปริมาณที่ทำและความเหมาะสมของเงินเดือนกับค่าครองชีพในปัจจุบัน ($p \leq 0.05$)

7. ปัจจัยด้านการบริหารงาน พบว่า พยาบาลวิชาชีพ ร้อยละ 40.8 ให้ความสำคัญในการสนับสนุนในการศึกษาหาความรู้เพิ่มเติม ซึ่งพบว่าค่าเฉลี่ยของระดับความเครียดจากสาเหตุนี้ เป็น 4.8 คะแนน และพบว่าร้อยละ 36.5 ของพยาบาลเทคนิค มีความเครียดจากระบบอาวุโสหรือชั้นยศของทหารต่อการปฏิบัติงาน โดยมีค่าเฉลี่ยของระดับความเครียดจากสาเหตุนี้ เป็น 4.6 คะแนน

สาเหตุรองลงมา พบว่า พยาบาลวิชาชีพ ร้อยละ 40.5 รู้สึกมีความเครียดมากเมื่อมีการติดต่อประสานงานกับแพทย์ ซึ่งมีค่าเฉลี่ยของระดับความเครียดเป็น 4.9 คะแนน ส่วนในพยาบาลเทคนิค 1 ใน 3 (ร้อยละ 36.1) กลับพบว่า ประเด็นการสนับสนุนในการศึกษาหาความรู้เพิ่มเติม เป็นสาเหตุของความเครียดที่สำคัญในลำดับนี้ โดยมีค่าเฉลี่ยของระดับความเครียด เป็น 4.5 คะแนน

นอกจากนี้ ยังพบว่า ร้อยละ 39.7 ของพยาบาลวิชาชีพ และร้อยละ 31.7 ของพยาบาลเทคนิค มีสาเหตุของความเครียดในประเด็น ความชัดเจนของนโยบายและการบริหารงานของหน่วยงาน โดยมีค่าเฉลี่ยของระดับความเครียดเป็น 4.7 คะแนน และ 4.5 คะแนน ตามลำดับ

ซึ่งผลการศึกษาพบว่า ปัจจัยในด้านการบริหารงานที่มีความสัมพันธ์กับระดับความเครียดในพยาบาลวิชาชีพ และพยาบาลเทคนิค อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p \leq 0.05$) ได้แก่ ความชัดเจนของนโยบายและการบริหารงานของหน่วยงาน ระบบความหมุนเวียนของพยาบาลจบใหม่ การติดต่อประสานงานในหน่วยงาน และกับแพทย์ การปกป้องคุ้มครองและการรับผิดชอบของหัวหน้าต่อการปฏิบัติงาน รวมทั้งการจัดประชุมชี้แจงเรื่องราวต่างๆ ให้ทราบ ดังตารางที่ 4.8.2

ตารางที่ 4.8.2 แสดงปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับระดับความเครียดในงานของพยาบาลวิชาชีพ และพยาบาลเทคนิคโรงพยาบาลสมเด็จพระปิ่นเกล้า ในกลุ่มผู้ที่มีความเครียดในระดับมากที่สุด มากที่สุด

ปัจจัยด้านงาน	ระดับคะแนน		ลำดับที่		Mean (10)		p-value
	ตั้งแต่ 5 – 10		วิชาชีพ	เทคนิค	วิชาชีพ	เทคนิค	
	วิชาชีพ (ร้อยละ)	เทคนิค (ร้อยละ)					
สิ่งแวดล้อมทางกายภาพ							
1.ความเพียงพอของอุปกรณ์เครื่องมือ เครื่องใช้ในหน่วยงาน	25.7	22.5	35	25	3.9	3.7	0.365
2.สภาพแวดล้อมในหน่วยงาน	31.9	32.9	23	13	4.2	4.3	0.786
3.จำนวนเจ้าหน้าที่กับปริมาณงาน	55.4	52.2	4	4	6.0	5.9	0.434
4.ความเหมาะสมของห้องพักและสิ่งอำนวยความสะดวก ความสะดวกให้แก่เจ้าหน้าที่	40.5	33.3	10	12	4.8	4.5	0.070
สัมพันธภาพในหน่วยงาน							
5.สัมพันธภาพเรื่องงานกับหัวหน้า	22.7	14.9	36	32	3.5	3.0	0.016*
6.สัมพันธภาพเรื่องส่วนตัวกับหัวหน้า	14.1	8.8	39	35	2.5	2.2	0.050*
7.สัมพันธภาพเรื่องงานกับเพื่อนร่วมงาน	14.3	11.2	38	33	2.8	2.6	0.265
8.สัมพันธภาพเรื่องส่วนตัวกับเพื่อนร่วมงาน	6.8	8.4	41	36	2.1	2.1	0.435
9.สัมพันธภาพเรื่องงานกับผู้บังคับบัญชา	10.3	6.0	40	37	2.5	1.8	0.064
10.สัมพันธภาพเรื่องส่วนตัวกับผู้บังคับ บัญชา	6.2	5.2	42	38	1.9	1.6	0.604
11.ความร่วมมือในการปฏิบัติงานของเจ้า หน้าที่ในหน่วยงาน	18.6	10.4	37	34	3.4	2.8	0.005*
ลักษณะงาน							
12.ปริมาณงานที่ทำกับระยะเวลาที่กำหนด	44.9	37.3	7	8	5.1	4.6	0.063
13.การเขียนเอกสารให้สมบูรณ์	48.1	36.9	5	9	5.2	4.7	0.006*
14.ความปลอดภัยต่อสุขภาพและชีวิตใน ขณะปฏิบัติงาน	37.3	39.0	15	7	4.6	4.8	0.677
15.การเรียกร้องและการรบกวนของผู้ป่วย และญาติ	36.5	36.9	16	9	4.6	4.7	0.907
16.ความเสี่ยงต่อการถูกฟ้องร้องจากผู้ป่วย และญาติ	44.1	42.2	8	6	5.0	5.0	0.642
17.การตัดสินใจในการช่วยเหลือผู้ป่วยใน ภาวะวิกฤตหรือฉุกเฉิน	38.4	31.7	14	14	4.6	4.2	0.090
18.การเข้าเวรหมุนเวียน เข้า บ่าย ดึก	30.8	23.3	26	23	3.6	3.4	0.041*

หมายเหตุ * p-value < 0.05 , ** p-value < 0.001

ตารางที่ 4.8.2 แสดงปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับระดับความเครียดในงานของพยาบาลวิชาชีพ และพยาบาลเทคนิคโรงพยาบาลสมเด็จพระปิ่นเกล้า ในกลุ่มผู้ที่มีความเครียดในระดับมากที่สุดถึงมากที่สุด (ต่อ)

ปัจจัยด้านงาน	ระดับคะแนน ตั้งแต่ 5 – 10		ลำดับที่		Mean (10)		p-value
	วิชาชีพ (ร้อยละ)	เทคนิค (ร้อยละ)	วิชาชีพ	เทคนิค	วิชาชีพ	เทคนิค	
ลักษณะงาน (ต่อ)							
19.การรับป่วยในเวรป่วย/ตึก หรือนอกเวลา ราชการ	31.4	24.5	25	22	3.7	3.5	0.064
20.ความก้าวหน้าทัดเทียมวิชาชีพอื่น	46.8	47.0	6	5	5.2	5.4	0.955
21.การนำเครื่องมือเครื่องใช้หรือเทคโนโลยี ใหม่มาใช้ในการพยาบาล	27.6	20.9	32	28	4.0	3.8	0.059
บทบาทหน้าที่							
22.ความเป็นอิสระในการปฏิบัติงานและ การแสดงความคิดเห็น	28.6	24.5	30	22	4.2	4.1	0.254
23.ความรู้ความสามารถของตนเองต่องาน ที่ต้องรับผิดชอบ	25.9	21.3	34	27	4.0	3.8	0.184
24.ความชัดเจนของบทบาทหน้าที่รับผิดชอบงาน	28.9	20.9	29	28	4.1	3.8	0.025*
25.ความเหมาะสมในการแบ่งหน้าที่รับผิดชอบเกี่ยวกับงาน	29.7	23.3	27	23	4.1	3.8	0.077
26.งานที่ต้องรับผิดชอบนอกเหนือจากการ ดูแลผู้ป่วย	40.3	22.9	11	24	4.9	3.9	0.001**
การประเมินผลงาน							
27.ความยุติธรรมของหัวหน้าในการ ประเมินผลงาน	34.1	25.7	19	21	4.1	3.8	0.027*
28.ความยุติธรรมของหัวหน้าในการ พิจารณาความดีความชอบ	33.2	26.1	21	20	4.1	3.8	0.058
29.การตรวจตราการทำงานของ supervisor	34.9	32.9	17	13	4.3	4.3	0.619
รายได้และสวัสดิการ							
30.ความเหมาะสมของเงินเดือนกับปริมาณ งานที่ทำ	64.3	56.2	2	3	6.4	6.1	0.043*
31.ความเหมาะสมของเงินเดือนกับค่าครอง ชีพในปัจจุบัน	74.1	66.3	1	1	7.1	6.8	0.036*

หมายเหตุ * = p-value < 0.05, ** = p-value < 0.001

ตารางที่ 4.8.2 แสดงปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับระดับความเครียดในงานของพยาบาลวิชาชีพ และพยาบาลเทคนิคโรงพยาบาลสมเด็จพระปิ่นเกล้า ในกลุ่มผู้ที่มีความเครียดในระดับมากถึงมากที่สุด (ต่อ)

ปัจจัยด้านงาน	ระดับคะแนน ตั้งแต่ 5 – 10		ลำดับที่		Mean (10)		p-value
	วิชาชีพ (ร้อยละ)	เทคนิค (ร้อยละ)	วิชาชีพ	เทคนิค	วิชาชีพ	เทคนิค	
รายได้และสวัสดิการ (ต่อ)	61.6	56.6	3	2	6.2	6.2	0.214
32.ความเหมาะสมของค่าตอบแทนของงานนอกเวลาราชการ							
33.ความสะดวกสบายในเรื่องสวัสดิการ	34.6	28.5	18	17	4.2	4.0	0.112
การบริหารงาน							
34.ความชัดเจนของนโยบายและการบริหารงานของหน่วยงาน	39.7	31.7	12	14	4.7	4.5	0.043*
35.ระบบอาวุโสหรือขั้นยศของทหารต่อการปฏิบัติงาน	38.6	36.5	13	10	4.6	4.6	0.597
36.ระบบการหมุนเวียนของพยาบาลจบใหม่	31.6	19.3	24	30	3.9	3.1	0.001**
37.ความมั่นคงในหน้าที่การงาน	29.5	27.7	28	18	3.9	3.7	0.637
38.การติดต่อประสานงานของเจ้าหน้าที่ภายในหน่วยงาน	27.0	19.7	33	29	3.9	3.4	0.036*
39.การติดต่อประสานงานกับแพทย์	40.5	30.9	10	15	4.9	4.2	0.015*
40.การติดต่อสื่อสารประสานงานระหว่างหน่วยงาน	28.1	21.7	31	26	4.1	3.7	0.072
41.การขออนุญาตหัวหน้าเมื่อมีเหตุการณ์จำเป็น	32.4	26.9	22	19	4.1	3.9	0.142
42.การสนับสนุนในการให้ศึกษาหาความรู้เพิ่มเติม	40.8	36.1	9	11	4.8	4.5	0.243
43.การปกป้องคุ้มครองและการรับผิดชอบของหัวหน้าต่อการปฏิบัติงานของท่าน	34.1	23.3	19	23	4.2	3.8	0.004*
44.การจัดประชุมชี้แจงเรื่องราวให้รับทราบ	28.9	18.9	29	31	3.9	3.2	0.005*
45.การส่งกำลังพลในหน่วยงานไปช่วยหน่วยงานอื่นทั้งในและนอกโรงพยาบาล	33.5	29.7	20	16	4.2	4.0	0.321

หมายเหตุ * = p-value < 0.05, ** = p-value < 0.001

และเมื่อเปรียบเทียบถึงปัจจัยด้านต่างๆ ที่มีผลต่อระดับความเครียดของพยาบาลวิชาชีพ และพยาบาลเทคนิค ในภาพรวม จะเห็นว่า รายได้และสวัสดิการ เป็นปัจจัยที่สำคัญที่สุด และเมื่อนำมาจัดลำดับ ตามค่าเฉลี่ยของระดับความเครียด จากมากไปน้อย 5 ลำดับแรก แยก ตาม ประเภทของพยาบาล จะพบว่า

ลำดับที่	พยาบาลวิชาชีพ	พยาบาลเทคนิค
1	ความเหมาะสมของเงินเดือนกับค่าครองชีพในปัจจุบัน	ความเหมาะสมของเงินเดือนกับค่าครองชีพในปัจจุบัน
2	ความเหมาะสมของเงินเดือนกับปริมาณงาน	ความเหมาะสมของค่าตอบแทนนอกเวลา
3	ความเหมาะสมของค่าตอบแทนนอกเวลา	ความเหมาะสมของเงินเดือนกับปริมาณงาน
4	จำนวนเจ้าหน้าที่กับปริมาณงาน	จำนวนเจ้าหน้าที่กับปริมาณงาน
5	การเขียนเอกสารให้สมบูรณ์	ความก้าวหน้าทัดเทียมวิชาชีพอื่น

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ส่วนที่ 3 การหาระดับความเครียดในงานและการจัดการความเครียดของพยาบาลวิชาชีพ และพยาบาลเทคนิค โรงพยาบาลสมเด็จพระปิ่นเกล้า

จากการศึกษาระดับความเครียดในงานโดยรวม พบว่าพยาบาลโรงพยาบาลสมเด็จพระปิ่นเกล้าส่วนใหญ่มีความเครียดในงานในระดับปานกลาง ร้อยละ 43.5 เมื่อจำแนกพยาบาลวิชาชีพและพยาบาลเทคนิค พบว่า พยาบาลวิชาชีพส่วนใหญ่มีความเครียดในระดับปานกลาง ร้อยละ 38.6 ส่วนพยาบาลเทคนิคส่วนใหญ่มีความเครียดในระดับปานกลาง ร้อยละ 50.6 ดังแสดงในตารางที่ 4.9

ตารางที่ 4.9 จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับคะแนนความเครียดในงานโดยรวม

ระดับความเครียดในงาน	พยาบาลวิชาชีพ (n=370)		พยาบาลเทคนิค (n=249)		จำนวน รวม (n=619)	Mean รวม (10)	S.D.
	จำนวน (ร้อยละ)	Mean (10)	จำนวน (ร้อยละ)	Mean (10)			
ระดับความเครียดน้อย (น้อยกว่า 2.5)	78 (21.1)	1.65	51 (20.5)	1.59	129 (20.8)	1.62	0.62
ระดับความเครียดปานกลาง (2.5-4.9)	143 (38.6)	3.83	126 (50.6)	3.80	269 (43.5)	3.82	0.72
ระดับความเครียดมาก (5.0-7.4)	137 (37.0)	5.90	67 (26.9)	5.83	204 (33.0)	5.88	0.66
ระดับความเครียดมากที่สุด (มากกว่า 7.5)	12 (3.3)	7.91	5 (2.0)	8.34	17 (2.7)	8.04	0.50

เมื่อจำแนกระดับความเครียดในงานตามปัจจัยด้านงานของพยาบาลวิชาชีพและพยาบาลเทคนิค พบว่า พยาบาลวิชาชีพและพยาบาลเทคนิคส่วนใหญ่มีความเครียดในงานมากที่สุด 3 อันดับแรกเหมือนกัน คือ ด้านรายได้และสวัสดิการ ด้านสิ่งแวดล้อมทางกายภาพ และด้านลักษณะงาน ตามลำดับ ความเครียดในงานน้อยที่สุดของพยาบาลวิชาชีพและพยาบาลเทคนิคเหมือนกัน คือ ด้านสัมพันธภาพในหน่วยงาน ดังตารางที่ 4.10

ตารางที่ 4.10 จำนวนและร้อยละของระดับความเครียดปัจจัยด้านงาน จำแนกตามพยาบาลวิชาชีพและพยาบาลเทคนิค

ข้อมูลปัจจัยด้านงาน	ระดับความเครียดจำนวน (ร้อยละ)							
	พยาบาลวิชาชีพ (n=370)				พยาบาลเทคนิค (n=249)			
	ต่ำ	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด	ต่ำ	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด
สิ่งแวดล้อมทางกายภาพ	61 (16.5)	125 (33.8)	142 (38.2)	42 (11.4)	50 (20.1)	86 (34.5)	82 (32.9)	31 (12.5)
สัมพันธภาพในหน่วยงาน	199 (53.8)	107 (28.9)	57 (15.4)	7 (1.9)	158 (63.5)	64 (25.7)	22 (8.8)	5 (2.0)
ลักษณะงาน	86 (23.2)	112 (30.3)	134 (36.2)	38 (10.3)	57 (22.9)	90 (36.1)	79 (31.7)	23 (9.3)
บทบาทหน้าที่	99 (26.8)	103 (27.8)	143 (38.6)	25 (6.8)	69 (27.7)	98 (39.4)	69 (27.7)	13 (5.2)
การประเมินผลงาน	110 (29.7)	94 (25.4)	121 (32.7)	45 (12.2)	87 (35.0)	64 (25.7)	74 (29.7)	24 (9.6)
รายได้และสวัสดิการ	42 (11.4)	69 (18.6)	132 (35.7)	127 (34.3)	30 (12.0)	52 (20.9)	98 (39.4)	69 (27.7)
การบริหารงาน	96 (26.0)	120 (32.4)	120 (32.4)	27 (7.2)	71 (28.5)	96 (38.6)	68 (27.3)	14 (5.6)

จากการศึกษา พบว่า พยาบาลวิชาชีพและพยาบาลเทคนิคโรงพยาบาลสมเด็จพระปิ่นเกล้ามีวิธีการจัดการความเครียดที่ทำทุกครั้งมากที่สุดเหมือนกัน 5 อันดับแรก คือ การหาสาเหตุและพยายามแก้ไขปัญหา การนอนพักผ่อน ทำจิตใจให้สบาย การดูโทรทัศน์/ ฟังเพลง/ดูภาพยนตร์ ปรึกษาคนที่ไว้ใจได้ ตามลำดับ นอกจากนี้ยังพบว่าวิธีการจัดการความเครียดของพยาบาลวิชาชีพคิดฆ่าตัวตายทุกครั้งที่มีความเครียด จำนวน 2 คน และในพยาบาลเทคนิคจำนวน 1 คน ส่วนการกินยาระงับประสาท / ยานอนหลับทุกครั้งที่เกิดความเครียดในพยาบาลวิชาชีพ พบจำนวน 2 คน แต่ในพยาบาลเทคนิคกลับพบว่าจะใช้วิธีนี้เป็นบางครั้ง จำนวน 32 คน วิธีการโทษตัวเองทำร้ายตัวเอง พบว่า ในพยาบาลวิชาชีพและพยาบาลเทคนิคมีจำนวนเท่ากันคือจำนวนละ 1 คน และวิธีการจัดการความเครียดโดยอยากทำร้ายผู้อื่น เล่นไฟเคลายเครียด พบแพทย์ และใช้สารเสพติด จะพบในพยาบาลเทคนิค จำนวนวิธีการจัดการละ 1 คนแต่กลับไม่พบในพยาบาลวิชาชีพ ส่วนวิธีการใช้บริการปรึกษาปัญหาทางโทรศัพท์ ไม่พบทั้งในพยาบาลวิชาชีพและพยาบาลเทคนิค ดังแสดงในตารางที่ 4.11

ตารางที่ 4.11 ตารางแสดงจำนวนและร้อยละการจัดการความเครียดของพยาบาลวิชาชีพและพยาบาลเทคนิค โรงพยาบาลสมเด็จพระปิ่นเกล้า

กิจกรรมการจัดการความเครียด	พยาบาลวิชาชีพ (n=370)			พยาบาลเทคนิค (n=249)		
	ทุกครั้ง (ร้อยละ)	บางครั้ง (ร้อยละ)	ไม่เคย (ร้อยละ)	ทุกครั้ง (ร้อยละ)	บางครั้ง (ร้อยละ)	ไม่เคย (ร้อยละ)
หาสาเหตุพยายามแก้ไข	177 (47.8)	174 (47.0)	19 (5.1)	111 (44.6)	123 (49.4)	15 (6.0)
นอนพักผ่อน	157 (42.4)	197 (53.2)	16 (4.3)	106 (42.6)	134 (43.8)	9 (3.6)
ทำจิตใจให้สบาย	145 (39.2)	214 (57.8)	11 (3.0)	95 (38.2)	150 (60.2)	4 (1.6)
ดูโทรทัศน์/ฟังเพลง/ดูภาพยนตร์	123 (33.2)	239 (64.6)	8 (2.2)	92 (36.9)	151 (60.6)	6 (2.4)
ปรึกษานุคนคนที่ไว้ใจได้	112 (30.3)	240 (64.9)	18 (4.9)	59 (23.7)	176 (70.7)	14 (5.6)
เดินเล่น/ชอบบั้ง	80 (21.6)	253 (68.4)	37 (10.0)	40 (16.1)	185 (74.3)	24 (9.6)
อ่านหนังสือ	69 (18.6)	259 (70.0)	42 (11.4)	48 (19.3)	168 (67.5)	33 (13.3)
ท่องเที่ยว	49 (13.2)	281 (75.9)	40 (10.8)	23 (9.2)	194 (77.9)	32 (12.9)
ทำบุญตักบาตรหรือเข้าวัด/โบสถ์	39 (10.5)	252 (68.1)	79 (21.4)	14 (5.6)	179 (71.9)	56 (22.5)
หาพ่อแม่/ญาติผู้ใหญ่	38 (10.3)	268 (72.4)	64 (17.3)	28 (11.2)	170 (68.3)	51 (20.5)
เล่นกีฬา/ออกกำลังกาย	35 (9.5)	240 (64.9)	95 (25.7)	34 (13.7)	161 (64.7)	54 (21.7)
นั่งสมาธิ	22 (5.9)	168 (45.4)	180 (48.6)	11 (4.4)	107 (43.0)	131 (52.6)
ทำงานอดิเรก	16 (4.3)	215 (58.1)	139 (37.6)	20 (8.0)	138 (55.4)	91 (36.5)
ใช้เทคนิคผ่อนคลายด้วยตนเอง	15 (4.1)	170 (45.9)	185 (50.0)	14 (5.6)	119 (47.8)	116 (46.6)
ร้องไห้	15 (4.1)	236 (63.8)	119 (32.2)	13 (5.2)	115 (46.2)	121 (48.6)
ใช้การนวด/พักผ่อนร่างกายผ่อนคลาย	8 (2.2)	180 (48.6)	182 (49.2)	9 (3.6)	121 (48.6)	119 (47.8)
เก็บไว้คนเดียวไม่พูดกับใคร	8 (2.2)	228 (61.6)	134 (36.2)	8 (3.2)	150 (60.2)	91 (36.5)
สูบบุหรี่	7 (1.9)	20 (5.4)	343 (92.7)	8 (3.2)	33 (13.3)	208 (83.5)
เที่ยวสถานเริงรมย์ คลับ เชน	6 (1.6)	129 (34.9)	235 (63.5)	8 (3.2)	100 (40.2)	141 (56.6)
ระบายอารมณ์โดยการกรีดร้อง	5 (1.4)	46 (12.4)	319 (86.2)	4 (1.6)	33 (13.3)	212 (85.1)
หามอดดู	4 (1.1)	85 (23.0)	281 (75.9)	3 (1.2)	54 (21.7)	192 (77.1)
ดื่มสุรา/เครื่องดื่มแอลกอฮอล์	3 (0.8)	76 (20.5)	291 (78.6)	6 (2.4)	91 (36.5)	152 (61.0)
ระบายกับสิ่งของ เช่น ทูบโต๊ะ	2 (0.5)	76 (20.5)	292 (78.9)	2 (0.8)	56 (22.5)	191 (76.7)
คิดฆ่าตัวตาย	2 (0.5)	23 (6.2)	345 (93.2)	1 (0.4)	14 (5.6)	234 (94.0)
กินยาระงับประสาท/ยานอนหลับ	2 (0.5)	49 (13.2)	319 (86.2)	0	32 (12.9)	217 (87.1)
ไม่รับรู้/ไม่อยากคิด/หนีปัญหา	1 (0.3)	160 (43.2)	209 (56.5)	4 (1.6)	103 (41.4)	142 (57.0)
ปรึกษานักจิตวิทยา/บุคลากรด้านสุขภาพจิต	1 (0.3)	57 (15.4)	312 (84.3)	3 (1.2)	37 (14.9)	209 (83.9)
โทษตัวเองทำร้ายตัวเอง	1 (0.3)	26 (7.0)	343 (92.7)	1 (0.4)	14 (5.6)	234 (94.0)
อยากทำร้ายผู้อื่น	0	36 (9.7)	334 (90.3)	1 (0.4)	33 (13.3)	215 (86.3)
เล่นไพ่คลายเครียด	0	24 (6.5)	346 (93.5)	1 (0.4)	33 (13.3)	215 (86.3)
ไปพบแพทย์	0	20 (5.4)	350 (94.6)	1 (0.4)	17 (6.8)	231 (92.8)
ใช้สารเสพติด	0	3 (0.8)	367 (99.2)	1 (0.4)	4 (1.6)	244 (98.0)
ใช้บริการปรึกษาปัญหาทางโทรศัพท์	0	14 (3.8)	356 (96.2)	0	14 (5.6)	235 (94.4)

ส่วนที่ 4 การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างระดับความเครียดในงานกับปัจจัยส่วนบุคคล และปัจจัยที่ส่งผลให้เกิดความเครียดในงานของพยาบาลวิชาชีพและพยาบาลเทคนิค โรงพยาบาลสมเด็จพระปิ่นเกล้า

จากการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างระดับความเครียดในงานกับปัจจัยส่วนบุคคลและปัจจัยที่ส่งผลให้เกิดความเครียดในงานของพยาบาลวิชาชีพและพยาบาลเทคนิค โรงพยาบาลสมเด็จพระปิ่นเกล้า พบว่า เพศมีความสัมพันธ์กับระดับความเครียดในงานของพยาบาลวิชาชีพ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ $p < 0.001$ โดยเพศหญิงมีความเครียดมากกว่าเพศชาย แต่ในกลุ่มของพยาบาลเทคนิค พบว่า เพศไม่มีความสัมพันธ์กับระดับความเครียดในงานอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ $p > 0.05$

อายุมีความสัมพันธ์กับระดับความเครียดในงานของพยาบาลวิชาชีพ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ $p < 0.001$ โดยผู้ที่มีอายุน้อยกว่าหรือเท่ากับ 35 ปี มีความเครียดมากกว่าผู้ที่มีอายุ 35 ปีขึ้นไป แต่ในกลุ่มของพยาบาลเทคนิคอายุไม่มีความสัมพันธ์กับระดับความเครียดในงานอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ $p > 0.05$

สถานภาพมีความสัมพันธ์กับระดับความเครียดในงานของพยาบาลวิชาชีพ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ $p < 0.05$ โดยสถานภาพโสด หม้าย หย่า แยกมีความเครียดมากกว่าผู้ที่สมรส แต่ในกลุ่มของพยาบาลเทคนิคสถานภาพไม่มีความสัมพันธ์กับระดับความเครียดในงานอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ $p > 0.05$

อายุการทำงานมีความสัมพันธ์กับระดับความเครียดในงานของพยาบาลวิชาชีพและพยาบาลเทคนิค อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ $p < 0.001$ และ $p < 0.05$ ตามลำดับ โดยผู้ที่มีอายุการทำงานน้อยกว่าหรือเท่ากับ 10ปี มีความเครียดมากกว่าผู้ที่มีอายุการทำงานมากกว่า 10ปี

การศึกษามีความสัมพันธ์กับระดับความเครียดในงานของพยาบาลวิชาชีพ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ $p < 0.001$ โดยผู้ที่มีการศึกษาระดับปริญญาโทมีความเครียดมากกว่าผู้ที่มีการศึกษาระดับปริญญาตรี และประกาศนียบัตร ตามลำดับ แต่ในพยาบาลเทคนิคการศึกษาไม่มีความสัมพันธ์กับระดับความเครียดในงานอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ $p > 0.05$

เงินเดือนมีความสัมพันธ์กับระดับความเครียดในงานของพยาบาลวิชาชีพ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ $p < 0.001$ โดยผู้ที่มีเงินเดือนน้อยกว่าหรือเท่ากับ 10,000 บาทมีความเครียดมากกว่าผู้ที่มีเงินเดือนมากกว่า 10,000 บาท แต่ในพยาบาลเทคนิคเงินเดือนไม่มีความสัมพันธ์กับระดับความเครียดในงานอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ $p > 0.05$

หน่วยงานไม่มีความสัมพันธ์กับระดับความเครียดในงานของพยาบาลวิชาชีพและพยาบาลเทคนิค อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ $p > 0.05$

การพักผ่อนมีความสัมพันธ์กับระดับความเครียดในงานของพยาบาลวิชาชีพ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ $p < 0.05$ โดยผู้ที่พักผ่อนไม่เพียงพอมีความเครียดมากกว่าผู้ที่พักผ่อนเพียงพอ แต่ในพยาบาลเทคนิคการพักผ่อนไม่มีความสัมพันธ์กับระดับความเครียดในงานอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ $p > 0.05$

การออกกำลังกายไม่มีความสัมพันธ์กับระดับความเครียดในงานของพยาบาลวิชาชีพและพยาบาลเทคนิค อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ $p > 0.05$

โรคประจำตัวไม่มีความสัมพันธ์กับระดับความเครียดในงานของพยาบาลวิชาชีพและพยาบาลเทคนิค อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ $p > 0.05$

ภาวะครอบครัวไม่มีความสัมพันธ์กับระดับความเครียดในงานของพยาบาลวิชาชีพและพยาบาลเทคนิค อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ $p > 0.05$ ดังตารางที่ 4.12

ศูนย์วิทยพัชกร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 4.12 ความสัมพันธ์ระหว่างระดับความเครียดในงานกับปัจจัยส่วนบุคคลและปัจจัยที่ส่งผลให้เกิดความเครียดในงานของพยาบาลวิชาชีพ และ พยาบาลเทคนิค

ปัจจัย	พยาบาลวิชาชีพ (n=370)					พยาบาลเทคนิค (n=249)				
	ต่ำ	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด	รวม	ต่ำ	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด	รวม
เพศ										
ชาย	30 (42.9)	25 (35.7)	15 (21.4)	0	70 (100.0)	31 (27.2)	55 (48.2)	26 (22.8)	2 (1.8)	114 (100.0)
หญิง	48 (16.0)	118 (39.3)	122 (40.7)	12 (4.0)	300 (100.0)	20 (14.8)	71 (52.6)	41 (30.4)	3 (2.2)	135 (100.0)
	$\chi^2 = 28.085$ df = 3 p-value < 0.001**					$\chi^2 = 6.236$ df = 3 p-value = 0.101				
อายุ										
≤ 35 ปี	26 (10.9)	97 (40.8)	105 (44.1)	10 (4.2)	238 (100.0)	40 (18.9)	107 (50.5)	60 (28.3)	5 (2.4)	212 (100.0)
35 ปีขึ้นไป	52 (39.4)	46 (34.8)	32 (24.2)	2 (1.5)	132 (100.0)	11 (29.7)	19 (51.4)	7 (18.9)	0	37 (100.0)
	$\chi^2 = 44.360$ df = 3 p-value < 0.001**					$\chi^2 = 3.723$ df = 3 p-value = 0.293				
สถานภาพ										
โสด หม้าย หย่า แยก	29 (15.1)	75 (39.1)	78 (40.6)	10 (5.2)	192 (100.0)	23 (16.8)	67 (48.9)	43 (31.4)	4 (2.9)	137 (100.0)
สมรส	49 (27.5)	68 (38.2)	59 (33.1)	2 (1.1)	178 (100.0)	28 (25.0)	59 (52.7)	24 (21.4)	1 (0.9)	112 (100.0)
	$\chi^2 = 12.928$ df = 3 p-value < 0.005*					$\chi^2 = 5.734$ df = 3 p-value = 0.125				
อายุการทำงาน										
≤ 10 ปี	20 (9.8)	82 (40.0)	93 (45.4)	10 (4.9)	205 (100.0)	25 (15.6)	83 (51.9)	47 (29.4)	5 (3.1)	160 (100.0)
> 10 ปี	58 (35.2)	61 (37.0)	44 (26.7)	2 (1.2)	165 (100.0)	26 (29.2)	43 (48.3)	20 (22.5)	0	89 (100.0)
	$\chi^2 = 40.606$ df = 3 p-value < 0.001**					$\chi^2 = 9.093$ df = 3 p-value = 0.028*				

หมายเหตุ * = p-value < 0.05 , ** = p-value < 0.001

ตารางที่ 4.12 ความสัมพันธ์ระหว่างระดับความเครียดในงานกับปัจจัยส่วนบุคคลและปัจจัยที่ส่งผลให้เกิดความเครียดในงานของพยาบาลวิชาชีพและพยาบาลเทคนิค (ต่อ)

ปัจจัย	พยาบาลวิชาชีพ (n=370)					พยาบาลเทคนิค (n=249)				
	ต่ำ	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด	รวม	ต่ำ	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด	รวม
การศึกษา										
ประกาศนียบัตร	19 (63.3)	5 (16.7)	6 (20.0)	0	30 (100.0)	34 (22.8)	77 (51.7)	36 (24.2)	2 (1.3)	149 (100.0)
ปริญญาตรี	55 (17.2)	131 (41.1)	122 (38.2)	11 (3.4)	319 (100.0)	17 (17.3)	47 (48.0)	31 (31.6)	3 (3.1)	98 (100.0)
ปริญญาโท	4 (19.0)	7 (33.3)	9 (42.9)	1 (4.8)	21 (100.0)	0	2 (100.0)	0	0	2 (100.0)
	$\chi^2 = 35.897$ df = 6				p-value < 0.001**	$\chi^2 = 5.090$ df = 6				p-value = 0.532
เงินเดือน										
≤ 10,000 บาท	15 (9.6)	59 (37.8)	72 (46.2)	10 (6.4)	156 (100.0)	27 (16.8)	83 (51.6)	46 (28.6)	5 (3.1)	161 (100.0)
> 10,000 บาท	63 (29.4)	84 (39.3)	65 (30.4)	2 (0.9)	214 (100.0)	24 (27.3)	43 (48.9)	21 (23.9)	0	88 (100.0)
	$\chi^2 = 31.277$ df = 3				p-value < 0.001**	$\chi^2 = 6.347$ df = 3				p-value = 0.096
หน่วยงาน										
กองการพยาบาล	32 (17.0)	70 (37.2)	78 (41.5)	8 (4.3)	188 (100.0)	22 (17.2)	69 (53.9)	34 (26.6)	3 (2.3)	128 (100.0)
กองกุมารเวชกรรม	5 (15.2)	16 (48.5)	12 (36.4)	0	33 (100.0)	3 (16.7)	9 (50.0)	5 (27.8)	1 (5.6)	18 (100.0)
กองสูตินรีเวชกรรม	3 (13.0)	6 (26.1)	14 (60.9)	0	23 (100.0)	0	8 (66.7)	4 (33.3)	0	12 (100.0)
ฉุกเฉิน/อุบัติเหตุ/โสตศอนาสิก	7 (25.0)	11 (39.3)	8 (28.6)	2 (7.1)	28 (100.0)	7 (25.9)	12 (44.4)	7 (25.9)	1 (3.7)	27 (100.0)
กองอายุรกรรม	9 (32.1)	12 (42.9)	7 (25.0)	0	28 (100.0)	5 (21.7)	11 (47.8)	7 (30.4)	0	23 (100.0)
กองศัลยกรรม	22 (31.4)	28 (40.0)	18 (25.7)	2 (2.9)	70 (100.0)	14 (34.1)	17 (41.5)	10 (24.4)	0	41 (100.0)
	$\chi^2 = 23.400$ df = 15				p-value = 0.076	$\chi^2 = 12.734$ df = 3				p-value = 0.632

หมายเหตุ * = p-value < 0.05 , ** = p-value < 0.001

ตารางที่ 4.12 ความสัมพันธ์ระหว่างระดับความเครียดในเนงานกับปัจจัยส่วนบุคคลและปัจจัยที่ส่งผลให้เกิดความเครียดในเนงานของพยาบาลวิชาชีพและพยาบาลเทคนิค (ต่อ)

ปัจจัย	พยาบาลวิชาชีพ (n=370)					พยาบาลเทคนิค (n=249)				
	ต่ำ	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด	รวม	ต่ำ	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด	รวม
การพักผ่อน										
เพียงพอ	64 (25.7)	96 (38.6)	84 (33.7)	5 (2.0)	249 (100.0)	36 (24.0)	76 (50.7)	35 (23.3)	3 (2.0)	150 (100.0)
ไม่เพียงพอ	14 (11.6)	47 (38.8)	53 (43.8)	7 (5.8)	121 (100.0)	15 (15.2)	50 (50.5)	32 (32.3)	2 (2.0)	99 (100.0)
	$\chi^2 = 13.527$ df = 3			p-value < 0.004*		$\chi^2 = 4.071$ df = 3			p-value = 0.254	
การออกกำลังกาย										
ออกกำลังกาย	61 (24.1)	101 (39.9)	83 (32.8)	8 (3.2)	253 (100.0)	39 (22.2)	91 (51.7)	45 (25.6)	1 (0.6)	175 (100.0)
ไม่ออกกำลังกาย	17 (14.5)	42 (35.9)	54 (46.2)	4 (3.4)	117 (100.0)	12 (16.4)	35 (47.9)	22 (30.1)	4 (5.5)	73 (100.0)
	$\chi^2 = 7.684$ df = 3			p-value = 0.053		$\chi^2 = 7.567$ df = 3			p-value = 0.056	
โรคประจำตัว										
ไม่มีโรคประจำตัว	59 (20.1)	116 (39.6)	108 (36.9)	10 (3.4)	293 (100.0)	44 (20.1)	114 (52.1)	57 (26.0)	4 (1.8)	219 (100.0)
มีโรคประจำตัว	19 (25.0)	26 (34.2)	29 (38.2)	2 (2.6)	76 (100.0)	7 (23.3)	12 (40.0)	10 (33.3)	1 (3.3)	30 (100.0)
	$\chi^2 = 1.270$ df = 3			p-value = 0.736		$\chi^2 = 1.715$ df = 3			p-value = 0.634	
ภาวะครอบครัว										
ไม่มีภาวะ	9 (15.8)	23 (40.4)	23 (40.4)	2 (3.5)	57 (100.0)	6 (20.0)	12 (40.0)	10 (33.3)	2 (6.7)	30 (100.0)
มีภาวะ	69 (22.0)	120 (38.3)	114 (36.4)	10 (3.2)	313 (100.0)	45 (20.5)	114 (52.1)	57 (26.0)	3 (1.4)	219 (100.0)
	$\chi^2 = 1.161$ df = 3			p-value = 0.762		$\chi^2 = 4.972$ df = 3			p-value = 0.174	

หมายเหตุ * = p-value < 0.05 , ** = p-value < 0.001